

til den store Toldforhandling, da Tysklands Omslag til Beskyttelsen fuldbyrdedes, har studeret dette Spørgsmaal ude og hjemme, og har i de 21 Aar, i hvilke jeg har siddet i Rigsdagen, anvendt en stor Del af min Tid derpaa. Det kan derfor kun være mig en Glæde nu at yde mit Bidrag til, at dette store Arbejde bringer et foreløbigt Resultat, naturligvis ikke fuldt ud det Resultat, som jeg har tilstræbt, men et Resultat, der fører et godt Stykke hen ad Vejen, og som ad Aare yderligere kan blive suppleret. Jeg føler da Trang til at takke dem, med hvem jeg har samarbejdet paa Sagens tidligere Stadier i Toldkommissionen og under de senere Forhandlinger her i Tinget, og der er flere af dem, som jeg arbejdede sammen med i Toldkommissionen, som jeg ser her i Tinget, det ærede Medlem fra Aakirkeby (Ingvar Jensen), det ærede Medlem fra Nyborg (N. Jensen), det ærede Medlem fra Frederiksborg (Dinesen) og flere andre, der lagde en god Grund, tror jeg, med det Arbejde, der foregik i Toldkommissionen, og ikke mindst har Æren derfor det ærede Medlem, der i Dag staar som sit Partis Ordfører oppe i Landstinget (Madsen-Mygdal). Men jeg føler ogsaa Trang til at takke dette Tings Flertal, fordi det trods gammel politisk Uenighed viste mig den Tillid at vælge mig til deres Ordfører i Toldsagen og derved satte mig i Stand til at udføre det Arbejde i denne Sag, som jeg haaber nu at være ved at afslutte. Jeg kan sige, at det Samarbejde, vi have haft gennem alle denne Sags Stadier, har været det bedst tænkelige, vi have haft Tillid til hverandre og ere naaede til et Resultat, som vi kunne være fuldt ud bekendt. Jeg takker ogsaa den nuværende Finansminister for det Bidrag, han paa Forhandlingernes sidste Stadier har givet til Opnaaelsen af et godt Resultat.

Men ingen, og mindst den højtærede Konseilspræsident, vil fortænke mig i, at mine Tanker i Dag først og fremmest søge hen til den Plads, der desværre staar tom, søge hen til den Finansminister, som lagde Grunden til denne Reform, forberedte den med saa stor Klogskab og saa stor Omsigt, og som førte den lige til Tærskelen for dens Gennemførelse. Finansminister Vilhelm Lassen sagde, den Gang han forelagde sit Forslag om en Toldreform, at han vilde ikke forelægge, gad ikke forelægge et Toldlovsforslag, som ikke havde Udsigt til Gennemførelse, han væmmedes ved de Bunker af Makulatur, der havde

stabet sig op paa Tingets Bord gennem Aarene. Nu skulde det ikke være Snak, nu skulde det ikke være Makulatur, nu skulde der naas praktiske Fremskridt i den Sag, og han lagde Arbejdet for Opnaaelsen af dette Fremskridt til Rette med Klogskab og Omsigt, udmærket bistaet af de Mænd, som vare de ledende og ere de ledende indenfor Toldadministrationen og først og fremmest Generaldirektøren for Skattevæsenet. Ogsaa under Behandlingens senere Stadier ledede han denne Sag paa en Maade, som viste, at det var en virkelig Hjertesag for ham, at dette betragtede han som sin Hovedopgave som Minister. Og alle de fremragende Egenskaber, han havde som Taler, som Parlamentariker og som politisk Leder, lagde han for Dagen ved Ledelsen af dette Arbejde. Naar jeg tænker paa det Samarbejde, som jeg i de sidste Aar har haft med ham om denne Sag, er der en Dag, der staar for mig i Mindet fremfor nogen anden Dag og i et saare vemodigt Skær. Det var den sidste Gang, jeg talte med Vilhelm Lassen. Han var da kommen hjem fra den lille Rejse, han kort før sin Død foretog, og havde bedt mig komme op i Finansministeriet i en ret sen Aftentime. Da vi mødtes, sagde jeg til ham, om det ikke kunde udsættes, da han saa meget træt og lidende ud, men han vilde ikke udsætte Arbejdet, og vi forhandlede da Sagen igennem i 2 Timer. Jeg forelagde ham de Resultater, der allerede vare naaede i Arbejdet for en Overenskomst, og vi drøftede med hinanden og enedes om de Linier, der skulde følges under den videre Forhandling. Han var træt og haardt mærket af Sygdommen allerede da, men ingensinde har jeg mere beundret den ukuelige Sjælsstyrke og den Kraft og Energi i Arbejdet, som var hos denne Mand, den Evne til ved Sjælens stærke Kræfter at blive Herre over Legemets Svaghed, som den Dag gjorde sig gældende. I dette viste sig ogsaa den Kærlighed, han havde til denne Sag. Desværre bliver det ikke ham, der kommer til at sætte sit Navn under denne Reform, men vist er det, at hans skal Hovedæren for den være.

Borghjerg: Den højtærede Ordfører, som nu talte, havde paa en vis Maade Ret i, at det Resultat, den Toldoverenskomst, det Toldforlig, der her foreligger, egentlig ikke kan være nogen Overraskelse. Det er Slutningsresultatet af adskillige Aars Toldpolitik baade fra det ærede Medlems Side, fra Regeringens Side og fra Fler-